

ALTRES PAPERS

LA POLÍTICA PÚBLICA IMPORTA: EL CAS DE LA DEPENDÈNCIA

**Guillem López
i Casanovas**
Professord'Economia
UPF

Les polítiques públiques sovint els grans titulars emmascaren detalls que semblen menors però que són decisius per l'èxit de les polítiques i pel benestar de la gent. La dependència és una d'aquelles situacions que afecten en gran mesura el benestar dels afectats i de les famílies, i per la qual el sector públic no acaba de trobar el seu lloc en la protecció social deguda. De fet, una situació de dependència que augmenta en la seva probabilitat amb l'edat seria quelcom assegurable sota responsabilitat individual, almenys la dependència lleu i moderada, donada la probabilitat, coneguda, d'aquestes contingències associades a l'envelliment. Però el cert és que aquest sector de l'assegurament no arranca, possiblement per la dilació en el temps entre prima pagada (que ha de ser de jove) i la ocurrència de la contingència (sovint amb l'envelliment). Sota aquest supòsit, la necessitat d'una actuació pública és reclamada com a quart pilar de l'estat de benestar, tot i els perills de que una acció decidida en aquest terreny retardi que s'assumeixin responsabilitats individuals o familiars. Remarquem que traspasar al complet aquesta responsabilitat a la despesa social pot anar en detriment d'altres polítiques igualment necessàries, que estan a la espera i que en són sovint col·laterals, com les malalties rares, la salut mental o l'alzheimer.

• **EL QUE TENIM AVUI** és una cobertura de situacions de dependència limitada, però a més deficient en els seus detalls operatius. N'assenyalaré uns pocs però que tenen molt impacte en el benestar de les famílies. La cobertura de dependència ve, d'entrada, afectada de

tres esperes doloroses, especialment davant la coneguda progressió de la dependència: demanda d'avaluació i *baremat* de la situació; decisió sobre la prestació a meritir, i finalment la concessió i accés pràctic a la cobertura atorgada. Tot això, està clar, si no s'hi entra per la via sanitària a través d'un trasllat d'un hospital d'aguts davant d'un problema que ja és crònic: aquí ni llista d'espera, ni barem, ni copagament. L'escassa integració entre el dispositiu sanitari i social, amb més litúrgia que voluntat real, així ho permet.

• **DONADES** les insuficiències de tot plegat, és rellevant quan la prestació atorgada acaba en una llista d'espera, en un interinatge a l'hora que es produeix el progrés de la necessitat. A aquesta llista avui s'hi entra independentment del

“
El que tenim avui és una cobertura de situacions de dependència limitada, però a més deficient en els seus detalls operatius

grau de gravetat de la situació del dependent (tant si el grau és 2 o 3, tot i senyalitzadors aquests d'una diferent severitat) i en una llista única de 'primer que arriba primer servit'. Si hi ha un motiu econòmic greu o la persona «no té entorn familiar adequat», la treballadora social de l'Ajuntament (serveis socials) pot demanar un ingrés urgent, i saltar la llista d'espera. Això depèn de la treballadora social en sí, es fa cas a cas, i no garanteix tampoc una plaça, tot i la prioritat donada, i tampoc la ubicació o preferència de residència. A l'hora d'ubicar-se a una llista d'espera, hi ha una prioritització per part de l'usuari; les ha d'ordenar. Per a fer ho, no disposa de

informació pública del tamany de la llista d'espera de cada residència; en tot cas ha de contactar pel seu compte i fer-se una idea general. La llista d'espera de cada residència no és pública. Cal trucar una a una per saber la gent que espera per les diferents alternatives: llits públics, privats i llits a disposició dels ajuntaments respectius. El sol·licitant pot apuntar fins a tres residències. Això multiplica els llistats i tergiversa les situacions reals de totes elles. Tampoc pot estar esperant plaça amb el «voucher» (se'n diu PEV a aquesta prestació que limita a una quantitat l'aportació pública, a complementar privadament), en una quarta o cinquena. Té només les tres que ha posat a la llista. Si pot completar el bonus, l'entrada al llit privat li ha de ser més senzill. Les assignacions no són transparents; no només pel que siguin les decisions dels treballadors socials, sinó també pel joc que a la pràctica pot donar entrar a una residència concertada pagant privadament i al cap del temps, amb el deteriorament cognitiu normal del dependent, mostrar l'exhauriment del pagament privat i demanar ara ja plaça pública en aquesta mateixa residència. Això equivaldria a un copagament global amb un pagament complet d'entrada i, superada la franquícia, recuperar la gratuïtat.

Certament això no passa a totes les residències ni els responsables de les assignacions han de tergiversar sempre les pautes establertes. Però que el sistema, en el meu entendre, no estigui ben prioritzat en severitat, des de la perspectiva socio-sanitària integrada, no s'acompanyi d'entrada de la situació social, que la transparència sigui escassa i que les decisions es prenguin amb insuficient informació aixeca problemes operatius i pot bolcar les crítiques d'una oferta insuficient de places envers la falta de bondat dels procediments.

Article publicat a «La Vanguardia» el dia 23 d'octubre de 2022.

TRIBUNA

LA PERSISTENCIA DEL PRECARIADO

**Francisco
González Paredes**
Sociólogo

La llaman la sociedad de los dos tercios: dos terceras partes de los trabajadores tienen un trabajo más o menos fijo y bien pagado, en puestos superiores y con posibilidades de ascenso; el otro tercio malvive con contratos temporales, con frecuencia también a tiempo parcial, saltando de empleo en empleo o como falsos autónomos, sin perspectivas de futuro y con largos baches de paro. Es el precariado, bastante coincidente con lo que Marx llamó el ejército industrial de reserva, y que vino a sustituir al proletariado. En el caso español, llegó al 48 % de los asalariados.

La precariedad laboral castiga a todos, pero especialmente a jóvenes, mujeres e inmigrantes. Ya no es una etapa de paso al integrarse en el mercado laboral, sino una situación estructural, endémica.

Los precarios pagan todas las crisis. Tras la de 2008, mientras los trabajadores fijos mantuvieron sus salarios nominales, éstos cayeron un 17 % entre los precarios; si descontamos la inflación, la caída de los ingresos reales de los estables fue del 10 %, pero la de los precarios fue

“
La precariedad laboral castiga a todos, pero especialmente a jóvenes, mujeres e inmigrantes

ni más ni menos que del 25%, una cuarta parte de su anterior poder adquisitivo. Durante la pandemia covid, la precariedad llegó a duplicarse, cronificándose desde entonces.

El caso español ostenta, junto con Grecia e Italia, la mayor precariedad de Europa. Esta persistencia del precariado en España es una de las causas que nos sitúa en el quinto puesto de los países económicamente más desiguales, solo por detrás de Rumanía, Bulgaria, Letonia y Lituania. Junto a la precariedad aparece el siniestro fenómeno de los trabajadores pobres, aquellas personas que aun teniendo trabajo no salen de la pobreza. Los sindicatos fueron creados y organizados sobre el viejo proletariado, obreros de grandes fábricas mal pagados pero con contrato más o menos indefinido; los precarios, por contra, tienen poca capacidad organizativa y por tanto reivindicativa, y han quedado fuera del radar sindical, para beneficio de la patronal, que dispone ahí de carne de obra barata y sumisa.

La ministra de Trabajo, Yolanda Díaz, ha prometido luchar —dice que esta vez en serio— contra esa dualidad del mercado laboral. Es absolutamente necesario, le deseo mucha suerte.

Indignat per la situació de Son Mercè de Baix

■ Indignant, també a Son Mercè de Baix. I es veu que és una protesta més del propis pàgessa a qui el CIME no els fa cas i no fa res per arranjar-los el camí. I és que en qüestió de «Camins de Menorca» —a Menorca on ho tenim tot tancat— el Consell Insular, amb els seus càrrecs polítics (ineptes?) de torn, fa el ridícul restat

**Cartas
de los
lectores**

Menorca per la vergonya d'insulars i de visitants. Quina llàstima tan poca eficàcia i tanta paràlisi en la mobilitat. Llàstima per no dir pena.

ANDREU SALORD BOSCH
• CIUTADELLA

Antología de la zarzuela

■ Soy una gran aficionada a la zarzuela desde pequeña, siempre la he vivido en casa, escuchando y cantando melodías de este género lírico tan nuestro con mis padres, y escribo estas palabras porque me quedé de piedra al ver el escaso reconocimiento que se le hizo en

«Es Diari» al concierto que tuvo lugar el pasado domingo 23 de octubre en el Teatro Principal de Mahón, que estaba prácticamente lleno.

Fue un acto extraordinario, no tanto por las voces que participaron (todos amateurs) como por el gran trabajo que conlleva la preparación y realización del mismo.

Si no se hacen eventos así y encima los pocos que hay no tienen la repercusión mediática mínima que merecen, la zarzuela se va a perder.

Una entusiasta del género chico.

MARÍA MAROLA MERCADAL PONS
• MAHÓN